

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ

ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΘΗΚΗΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ (*)

- 3.1.2** Αναφέρατε τις κατηγορίες των οργανικών αντιδράσεων με βάση το είδος της αντίδρασης, δίνοντας και ένα παράδειγμα για κάθε μία από αυτές.
- 3.1.3** Είναι σωστές ή λανθασμένες οι προτάσεις που ακολουθούν;
- A) Η αντίδραση προσθήκης συνοδεύεται συνήθως από έκλυση θερμότητας. ☐
- B) Όταν μία οργανική ένωση αντιδρά με διάλυμα Βρωμίου (Br_2) και το αποχρωματίζει, τότε πιθανότατα είναι ακόρεστη. ☐
- Γ) Από την προσθήκη HCl σε προπένιο, παράγεται σαν κύριο προϊόν το 2 χλωροπροπάνιο. ☐
- Δ) Προσθήκη υδρογόνου σε προπανόνη οδηγεί σε σχηματισμό προπανάλης. ☐
- E) Η επίδραση αντιδραστήριου Grignard σε οποιαδήποτε υδατικό διάλυμα αλδεΐδης οδηγεί σε σχηματισμό δευτεροταγούς αλκοόλης. ☐
- 3.1.4** Να σχηματισθούν οι χημικές εξισώσεις που εκφράζουν τα αντιδράσεις:
- A) Προσθήκη Υδρογόνου σε 1-Βουτένιο : .....
- B) Προσθήκη HI σε 1-Βουτένιο: .....
- Γ) Επίδραση περίσσειας HCl σε προπίνιο: α) .....
β) .....
- Δ) Επίδραση νερού σε 1 πεντίνιο: α) .....
β) .....
- E) Επίδραση υδρογόνου σε αιθανάλη: .....
- Στ) Προσθήκη HCN σε βουτανόνη: .....
- Z) Επίδραση Μεθυλο-μαγνησιο-χλωριδίου σε Προπανάλη (Με υδρόλυση του ενδιάμεσου οργανικού προϊόντος): .....
- H) Επίδραση Μεθυλο-μαγνησιο-χλωριδίου σε Βουτανόνη (Με υδρόλυση του ενδιάμεσου οργανικού προϊόντος): .....
- Θ) Επίδραση υδρογόνου σε καρβονυλική ένωση : .....
- I) Παρασκευή αιθανάλης με επίδραση νερού (παρουσία H_2SO_4 , HgSO_4) σε κατάλληλη οργανική ένωση : .....
- 3.1.5** Αν από την προσθήκη HCl στην οργανική ένωση A παράγεται σαν κύριο προϊόν το 2-χλωρο-βουτάνιο, τότε ο συντακτικός τύπος της A είναι .....
- 3.1.6** Κατά την επίδραση ισοπρόπυλο-μαγνησιοχλωριδίου σε καρβονυλική ένωση (A) και υδρόλυση του προϊόντος παράγεται η 2,3-διμεθυλο-3-πεντανόλη. Επομένως η (A) είναι η: α) Προπανόνη, β) βουτανόνη, γ) βουτανάλη, δ) βουτανόνη ή βουτανάλη.

3.1.7 Σε καρβονυλική ένωση (Α) επιδρά υδρογόνο και σχηματίζεται η αλκοόλη (Β). Η (Β) εξάλλου μπορεί να παραχθεί και από την επίδραση μεθυλομαγνησιοχλωριδίου σε αιθανάλη και υδρόλυση του προϊόντος. Ζητούνται:

Α) Οι συντακτικοί τύποι των (Α) και (Β).

Β) Πόσα λίτρα υδρογόνου μετρημένα σε πρότυπες συνθήκες απαιτούνται για την παρασκευή 12 γραμμαρίων της αλκοόλης (Β);

(Α): Προπανόνη, 4,48L

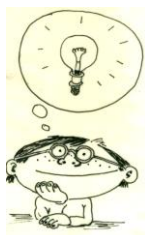
3.1.8 4g αλκινίου απαιτούν για πλήρη κορεσμό τους 200mL διαλύματος βρωμίου συγκέντρωσης 1M.

Α) Να βρεθεί ο μοριακός τύπος του αλκινίου.

Β) Να γραφούν οι χημικές εξισώσεις των αντιδράσεων του αλκινίου με νερό σε όξινο περιβάλλον και με HI.

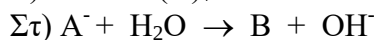
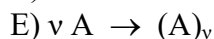
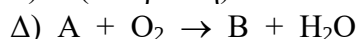
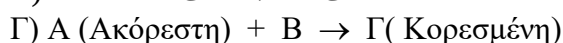
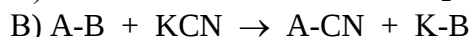
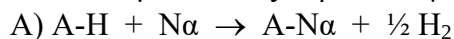

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΩΝ, ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΘΗΚΗΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ (**)

3.2.1 Να αναγνωρίσετε την κατηγορία της οργανικής αντίδρασης που περιγράφεται από κάθε μία από τις παρακάτω γενικής μορφής αντιδράσεις:

3.2.2 Είναι σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) οι παρακάτω προτάσεις;

Α) Όταν επιδράσει ένα mol ατμών βρωμίου σε ένα mol αιθινίου, τότε οι ατμοί του βρωμίου θα αποχρωματισθούν

Β) Από την προσθήκη HI σε 2-βουτένιο, παράγεται ένα και μόνο οργανικό προϊόν.

Γ) Είναι δυνατόν από επίδραση αντιδραστήριου Grignard στην αιθανάλη να παραχθεί η 3-πεντανόλη.

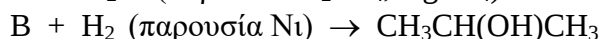
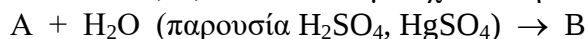
Δ) Καμία τριτοταγής αλκοόλη δεν μπορεί να παραχθεί από την προσθήκη υδρογόνου σε καρβονυλικές ενώσεις.

Ε) α-υδροξυοξέα μπορούν να παραχθούν από την προσθήκη HCN τόσο σε αλδεύδες όσο και σε κετόνες, μετά από υδρόλυση της παραγόμενης κυανυδρίνης.

3.2.3 Να γραφούν οι συντακτικοί τύποι όλων των ισομερών αλκενίων με μοριακό τύπο C_4H_8 και να γραφούν για κάθε ένα ισομερές οι αντιδράσεις προσθήκης που δίνει με HI και νερό. (Να εμφανίζονται μόνο τα κύρια οργανικά προϊόντα)

3.2.4 Να γραφούν οι συντακτικοί τύποι όλων των ισομερών αλκινίων με μοριακό τύπο C_4H_6 και να γραφούν για κάθε ένα ισομερές οι αντιδράσεις προσθήκης που δίνει με HI και νερό. (Να εμφανίζονται μόνο τα κύρια οργανικά προϊόντα)

3.2.5 Συμπληρώστε τα διάστικτα με τους συντακτικούς τύπους των οργανικών ενώσεων Α, Β, Γ και Δ που μετέχουν στην παρακάτω σειρά αντιδράσεων:

A:....., B:....., Γ:....., Δ:.....

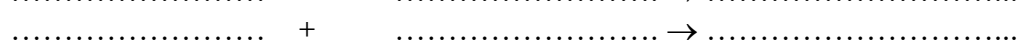
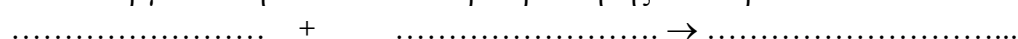
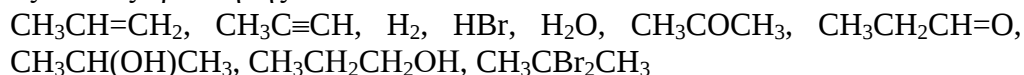
3.2.6 Υποδείξτε σειρά δύο διαδοχικών αντιδράσεων μέσω των οποίων θα συνθέσετε την 2 βουτανόλη από πρώτη ύλη το αιθίνιο, το αιθυλομαγνησιοχλωρίδιο και άλλα ανόργανα αντιδραστήρια.

3.2.7 Υποδείξτε σειρά δύο διαδοχικών αντιδράσεων μέσω των οποίων θα συνθέσετε το $CH_3CH(OH)CN$ από πρώτη ύλη το αιθίνιο και άλλα ανόργανα αντιδραστήρια.

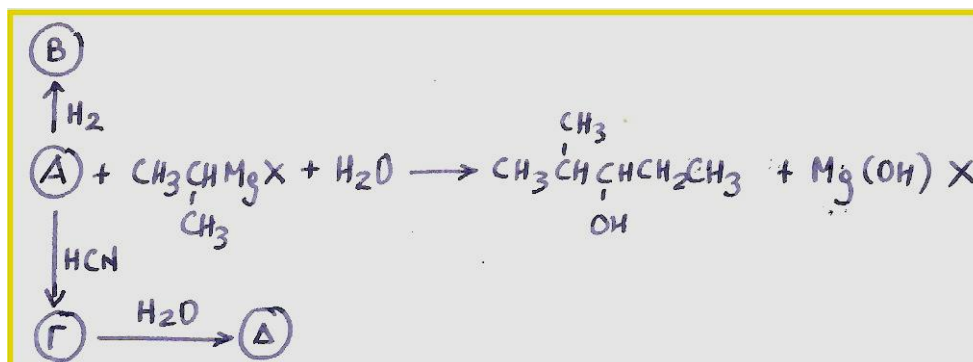
3.2.8 Ποιοι δυνατοί συνδυασμοί αντιδραστηρίου Grignard και καρβονυλικής ένωσης θα χρησιμοποιηθούν για τη σύνθεση της 2,3 διμέθυλο-2-βουτανόλης;

3.2.9 Ποιοι δυνατοί συνδυασμοί αντιδραστηρίου Grignard και καρβονυλικής ένωσης θα χρησιμοποιηθούν για τη σύνθεση της 3 μέθυλο-3-πεντανόλης;

3.2.10 Να συμπληρωθούν τα διάστικτα από τις παρακάτω οργανικές ενώσεις και αντιδραστήρια προσθήκης, έτσι ώστε να δημιουργούνται πλήρεις χημικές εξισώσεις προσθήκης.

3.2.11 Να προσδιορισθούν οι συντακτικοί τύποι των οργανικών ενώσεων Α, Β, Γ και Δ που αναφέρονται στη παρακάτω σχηματική πορεία.

3.2.12 Σε δοχείο που περιέχει x mol της οργανικής ένωσης C_5H_{10} προσθέτουμε σταδιακά διάλυμα βρωμίου περιεκτικότητας 16%(w/v). Αν συνολικά αποχρωματίστηκαν 50 mL διαλύματος, ζητούνται:

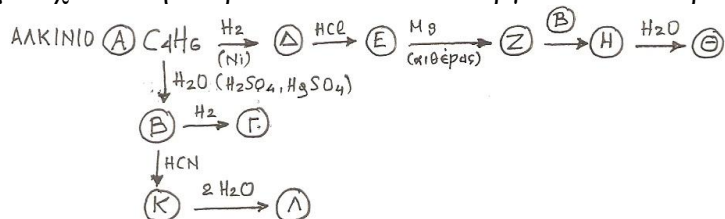
A) Ο αριθμός των mol του C_5H_{10} (x).

B) Αν το αλκένιο C_5H_{10} έχει διακλαδισμένη αλυσίδα να γραφούν οι πιθανοί συντακτικοί του τύποι. ($Ar(Br)=80$)

0,05mol

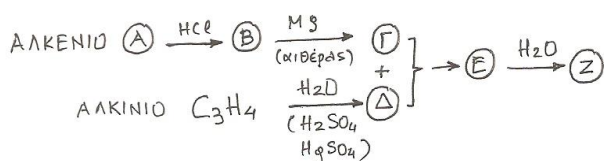
3.2.13 Αλκένιο A αντιδρά με νερό και η οργανική ένωση B που παράγεται καίγεται πλήρως και δίνει τετραπλάσια mol CO_2 . Να βρεθούν οι πιθανοί συντακτικοί τύποι του αλκενίου και της B.

3.2.14 Να προσδιορισθούν οι συντακτικοί τύποι των οργανικών ενώσεων που μετέχουν στην παρακάτω ακολουθία οργανικών αντιδράσεων:

A: 2 ισομερή, B: βουτανόνη, Θ: 3,4 διμεθυλο-3-εξανόλη

3.2.15 α) Να προσδιορισθούν οι συντακτικοί τύποι των οργανικών ενώσεων που μετέχουν στην παρακάτω ακολουθία οργανικών αντιδράσεων, αν είναι γνωστό ότι η σχετική μοριακή μάζα της Z είναι 102:

β) Πόσα γραμμάρια της Δ θα χρειασθούν για την παρασκευή 0,2 mol της Z; (Η αντίδραση να θεωρηθεί ποσοτική)

Z: 2,3 διμεθυλο-2-βουτανόλη, 11,6g

3.2.16 ..

ΘΕΜΑΤΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

1) Κατά την προσθήκη περίσσειας HCl σε 1-βουτίνιο, επικρατέστερο προϊόν είναι:

α. 1,2-διχλωροβουτάνιο β. 1,1-διχλωροβουτάνιο

γ. 2,2- διχλωροβουτάνιο δ. 2,3- διχλωροβουτάνιο. (2001)

2) Η ένωση CH_3CHBr_2 μπορεί να προκύψει με προσθήκη HBr στην ένωση

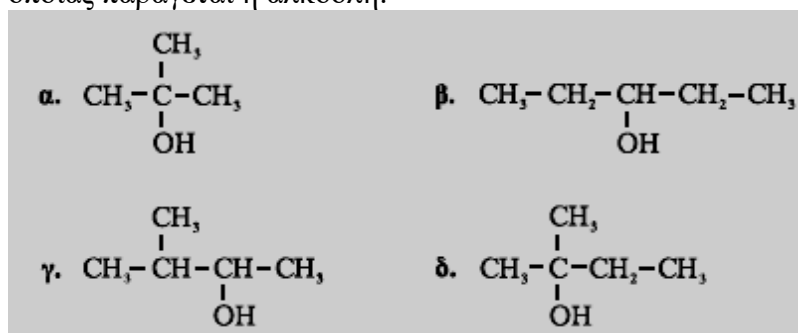
α. $CH_2=CH_2$ β. $CH_2=CH - Cl$ γ. $Br - CH = CH - Br$ δ. $CH \equiv CH$ (2003)

3) Με την επίδραση ενός αντιδραστηρίου Grignard ($RMgX$) σε προπανόνη (CH_3COCH_3) και υδρόλυση του προϊόντος προσθήκης προκύπτει:

α. πρωτοταγής αλκοόλη. β. δευτεροταγής αλκοόλη.

γ. τριτοταγής αλκοόλη. δ. καρβοξυλικό οξύ. (2008)

4) Κατά την προσθήκη του αντιδραστήριου Grignard $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-MgX}$ στην καρβονυλική ένωση $\text{CH}_3\text{-CO-CH}_3$ προκύπτει οργανική ένωση με την υδρόλυση της οποίας παράγεται η αλκοόλη:

5) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας τη λέξη **"Σωστό"**, αν η πρόταση είναι σωστή ή **"Λάθος"**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

α. Η προσθήκη νερού στην ένωση $\text{CH}\equiv\text{CH}$ δίνει ως τελικό προϊόν τη σταθερή ένωση $\text{CH}_2=\text{CHOH}$. (2003)

β. Κατά την αντίδραση προπινίου με περίσσεια HCl , προκύπτει ως κύριο προϊόν το 1,2-διχλωροπροπάνιο. (2007, 2011)

γ. Από την αντίδραση της μεθανάλης (HCHO) με το κατάλληλο αντιδραστήριο Grignard μπορεί να προκύψει η μεθανόλη (CH_3OH). (2008)

6) Να αιτιολογήσετε τις επόμενες προτάσεις:

α. Κατά την προσθήκη HCN σε καρβονυλική ένωση και στη συνέχεια υδρόλυση του προϊόντος, προκύπτει 2-υδροξυοξύ.